

Datum

2021-08-30

Vår referens

Cornelia Englén

Kanslichef

cornelia.englen@malmo.se

Remiss från Miljödepartementet - Remittering av Artskyddsutredningens betänkande, Skydd av arter - vårt gemensamma ansvar (SOU 2021:51) MN-2021-7038

Sammanfattning

Artskyddsutredningen har haft två huvudsakliga uppdrag, dels att se över artskyddsförordningen med fridlysningsreglerna, dels att förbättra förutsättningarna för arbetet med att förebygga, upptäcka och lagföra artskyddsrelaterad brottslighet.

Miljönämnden ställer sig i stort bakom utredningens förslag men ser att utredningen saknar ett helhetsperspektiv då skydd av arter inte är en isolerad fråga utan måste ses i ett sammanhang. Ett sammanhang där både frågor om den biologiska mångfaldens utveckling och klimatförändringar behandlas parallellt eftersom det kan få gynnsamma synergieffekter. Miljönämnden saknar ett perspektiv som tar hänsyn till att åtgärder för att stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster också kan bidra till att begränsa nettoutsläppen av växthusgaser.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsens remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2021-08-30
- Bilaga 1 - Artskyddsutredningens betänkande, del 1
- Bilaga 2 - Artskyddsutredningens betänkande, del 2

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2021-09-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt Artskyddsutredningens betänkande till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2021-09-30.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden vill framföra följande synpunkter på Artskyddsutredningens betänkande.

Kommittédirektiv (bilaga 1)

Av miljöbalkens portalparagraf (1 kap. 1 § miljöbalken, MB) framgår att den biologiska mångfalden ska värnas för och att den är en viktig del i en hållbar utveckling. Artskyddet utgör en viktig del för att bevara den biologiska mångfalden. Miljönämnden menar dock att man inte kan se på den frågan isolerat genom att enbart analysera artskyddet. Den biologiska mångfalden måste ses i ett större sammanhang och behandlas tillsammans med frågan om klimatförändringar för att nå gynnsamma synergieffekter. Miljönämnden saknar ett perspektiv som tar hänsyn till att åtgärder för att stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster också kan bidra till att begränsa nettoutsläppen av växthusgaser. Återställning av skadade ekosystem har i rapporter lyfts fram som en av de billigaste och snabbaste metoderna för att på ett naturligt sätt motverka klimatförändringar.

Miljönämnden vill också i sammanhanget lyfta vikten av att en omställning från linjär till cirkulär ekonomi sker, vilket gynnar den biologiska mångfalden.

Dispens från artskyddet (kap. 12.12 ff.)

I linje med ovanstående ser miljönämnden gärna att dispensreglerna också ska omfatta en möjlighet att ge dispens från artskyddet för att möjliggöra klimatomställningar vilket på sikt kan gynna den biologiska mångfalden i ett större perspektiv. En avvägning måste givetvis ske vilken åtgärd som utifrån ett helhetsperspektiv ger mest nytta.

Utredningsuppdrag till Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten (jfr sammanfattning s. 45 ff.)

Jordbruksverket ska enligt utredningen få i uppdrag att utreda frågan om artskyddets tillämpning inom jordbruket medan Havs- och vattenmyndigheten ska få i uppdrag att utreda frågan om artskyddets tillämpning i havs- och vattenmiljöer. Utredningen har ett tydligt skogsägarperspektiv men förslag och ändringar som föreslås kommer även få bäring på jordbrukslandskapet, kusten och det så kallade vardagslandskapet. Miljönämnden hade sett det som önskvärt att dessa perspektiv beaktats i ett tidigare skede eftersom en negativ miljöpåverkan på den typen av mark också får stora konsekvenser för den biologiska mångfaldens hållbarhet.

Malmö kommun består till stor del av jordbruksmark, hav samt tätort. På vilket sätt artskyddsutredningens förslag är tillämpliga i Malmö kommun är därför inte klarlagt. Kommande utredningar om detta behöver därför skyndsamt tas fram.

Förslag kunskapskrav och utredningsansvar (kap. 10)

Miljönämnden ser positivt på förtydligandet i artskyddsutredningen om att det är verksamhetsutövaren eller den som vidtar en åtgärd som ansvarar för att ta fram nödvändiga kunskapsunderlag, samt att myndigheter har ansvar för att hjälpa till att peka ut vilka underlag som behövs. Det kommer att medföra ytterligare kostnader för tillsynsmyndigheter och miljönämnden förutsätter att kommunerna ges full kompensation för de kostnadsökningar som förslaget skulle innebära för verksamheten.

Skydd av vilda fåglar (kap. 12.3-12.6)

Artskyddsutredningens förslag att ha en lägre skyddsnivå för vilda fåglar än för övriga arter som omfattas av artskyddet kan ha negativ påverkan på Sveriges fågelfauna. I artskyddsutredningens förslag kring skydd av fåglar ingår exempelvis inte förbud mot att förstöra eller försämra fåglars fortplantningsområden eller viloplats. Anledningen till uppdelningen mellan fåglar och övriga arter är att det finns två EU-direktiv: fågeldirektivet och livsmiljödirektivet. Eftersom fågeldirektivet är ett minimidirektiv får EU:s medlemsländer emellertid ha strängare regler. Fågeldirektivet bör ses i ljuset av den tid då det upprättades då hot av livsmiljöer inte var lika uttalat som nu. Miljönämnden anser att de särskilt skyddsvärda fåglarna, utpekade i fågeldirektivets bilaga 1, ska omfattas av samma skyddsbestämmelser som övriga arter, samt att regelverket kring dispenser från artskyddsreglerna ska vara lika för särskilt skyddsvärda fåglar som för övriga arter.

Miljönämnden anser också att förslaget om förbud mot att störa fåglar (8 kap. 13 § miljöbalken) är otydligt och svagt formulerat och då främst bisatsen till förbudet: ”Det är förbjudet att avsiktligt, eller genom att acceptera en sådan konsekvens av sitt handlande, störa fåglar som förekommer vilt inom Europeiska unionens europeiska territorium, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att bibehålla populationen på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå”. Vad som svarar för ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov behöver definieras. Det är också otydligt vilken population som åsyftas: på lokal, nationell eller internationell nivå? Miljönämnden anser istället att samma formulering om störning för andra djur, som inte innefattar bisatsen, även ska gälla för fåglar, i synnerhet de särskilt skyddsvärda fåglarna.

Livsmiljöunderlag och artportalen (kap. 10.3 och 11.8)

De livsmiljöunderlag som föreslås i artskyddsutredningen kan komplettera kommunala kunskapsunderlag vid kommunal planering och exploatering, vilket är positivt.

Livsmiljöunderlagen bör omfatta, inte bara de hotade, utan även de nära hotade (NT) arterna.

Av än större vikt är utredningens förslag om Artportalen. Artportalen är ett mycket viktigt verktyg vid kommunal planering och exploatering och miljönämnden ställer sig därför mycket positiv till förslaget om långsiktig finansiering av portalen.

När det gäller förslaget att länsstyrelsen ska upprätta livsmiljöunderlag som ska fastställas för femårsperioder, anser miljönämnden att ett sådant förfarande bör föregås av ett samråd och vara sammankopplat med en möjlighet till överprövning av inrättandebeslutet.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende på följande sätt. Yttrandet har utarbetats med hänsyn till barnets bästa.

Förslaget har utarbetats av Cornelia Englén, kanslichef.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Cornelia Englén
Kanslichef

